

คำวินิจฉัยของ นายผัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๗/๒๕๕๗

วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

สรุปข้อเท็จจริง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เสนอคำร้องลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า

๑. นายสารินทร์ สะอิดี ได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายใน ๓๐ วัน ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง หรือพ้นจากตำแหน่งครบ ๑ ปี แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๒๕๒ แห่งรัฐธรรมนูญ

๒. การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ของนายสารินทร์ สะอิดี ด้วยสาเหตุ

(๑) เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท ผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(๒) องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา มีรายได้ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๒ รวมทั้งสิ้น ๑๓๕,๐๕๐,๐๒๕.๖๕ บาท เป็นไปตามเกณฑ์ตามข้อ (๑) ดังนั้น นายสารินทร์ สะอีดี้ จึงมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับตั้งแต่วันที่รับตำแหน่งคือ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ถึง วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอีดี้ มิได้ดำเนินการตลอดจนมิได้แจ้งเหตุขัดข้องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบ

๓. สำนักงาน ป.ป.ช. จึงมีหนังสือถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ เพื่อให้ชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๔ ฉบับ ดังนี้

(๑) หนังสือฉบับแรก ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับไปที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา ผู้รับเป็นเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา รับเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๓

(๒) หนังสืออีก ๓ ฉบับ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยส่งเป็นจดหมายลงทะเบียนตอบรับถึงนายสารินทร์ สะอีดี้ ตามภูมิลำเนาปรากฏหลักฐานของสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย หนังสือ ๓ ฉบับ ดังกล่าวมีการรับดังนี้ ฉบับที่ ๒ ผู้รับแทนเป็นเสมียนป้อม (ลายมือชื่ออ่านไม่ออก) รับเมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๓ ผู้รับแทนเป็นคนในบ้านชื่อสาว รับเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ ฉบับที่ ๔ ผู้รับแทนเป็นเสมียนป้อมชื่อนางกุสุมา บะโตะะ รับเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๓

การยื่นบัญชีฯ ของนายสารินทร์ สะอีดี้ เป็นดังนี้

ดำรงตำแหน่ง	เข้ารับตำแหน่ง	กำหนดยื่นบัญชีฯ	ยื่นบัญชีฯ
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา	๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓	๕ มีนาคม ๒๕๕๓ (ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับตำแหน่ง)	๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ (เกิน ๔๐๐ วัน)

๔. นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกกล่าวหา เป็นสมาชิกสภาฯ ตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ได้ให้ถ้อยคำต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ สรุปว่า ตนได้ยื่นบัญชีฯ ล่าช้าเกินกว่ากำหนด ๔๐๐ วัน เนื่องจากเข้าใจว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ยะลา มีรายได้ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท ตนได้รับหนังสือจาก อบจ. ยะลาแล้ว แต่อ่านข้อความไม่ละเอียด และเข้าใจว่ารายได้ อบจ. ยะลาไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท มาโดยตลอดจึงมิได้ยื่นบัญชีฯ ต่อมา มีหนังสือจากสำนักงาน ป.ป.ช. ๔ ฉบับ ตนก็มิได้แจ้งให้ผู้ใดทราบ นายก อบจ. ยะลา เคยเรียกไปยื่นบัญชีฯ เนื่องจากได้รับหนังสือจาก

จังหวัด คนจึงยื่นบัญชีฯ ตามคำสั่งนายก อบจ. ยะลา ตนทราบดีว่าการจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ ตามกำหนด ระยะเวลาตามกฎหมายจะมีความผิด แต่เหตุที่คนไม่ยื่นนั้น ตนคิดว่ารายได้ของ อบจ.ไม่ถึงเกณฑ์ต้องยื่น มิได้ไม่ยื่นบัญชีฯ โดยรู้ว่ารายได้ของ อบจ. ถึงเกณฑ์ที่ต้องยื่น และการที่ได้รับจดหมายของสำนักงาน ป.ป.ช. แต่ละฉบับก็ได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้หาข้อมูลเพิ่มเติม เนื่องจากคิดว่าสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ส่งหนังสือเตือนให้ผู้ไม่ยื่นบัญชีฯ ทุกคนยื่นบัญชีฯ โดยมีได้เฉลียวใจว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะแจ้งให้คน ยื่นบัญชีฯ เนื่องจากรายได้ อบจ. ยะลา ถึงเกณฑ์ต้องยื่นบัญชีฯ แล้ว ยังคงมั่นใจว่าตนไม่ต้องยื่นบัญชีฯ เพราะรายได้ อบจ. ยะลาในปี ๒๕๕๒ ไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท และไม่คิดจะหาข้อมูลเพิ่มเติมแต่อย่างใด สาเหตุที่ตนได้ยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากนายก อบจ. ยะลาได้เรียกตนไปสั่งการให้ดำเนินการ ยื่นบัญชีฯ ต่อสำนักงาน ป.ป.ช. โดยแจ้งว่าต้องยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้อง ไม่ยื่นไม่ได้ตนจึงได้ยื่นบัญชีฯ และได้มีการพูดคุยกันเรื่องรายได้ อีก ตนได้สอบถามเกี่ยวกับรายได้ของ อบจ. ยะลา จากเจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เมื่อมาให้ถ้อยคำที่สำนักงาน ป.ป.ช. จึงได้เข้าใจว่าต้องนำเอาเงินสะสมมารวมเป็นรายได้ของ อบจ. ด้วย จึงทำให้รายได้ อบจ. เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๒ ตนทราบว่าถ้าจงใจไม่ยื่นบัญชีฯและเอกสาร ประกอบจะมีโทษให้เว้นวรรคทางการเมือง ๕ ปี แต่ไม่ทราบถึงโทษทางอาญา และตนก็ได้คิดจะหยุด ดำเนินการทางการเมือง จึงมิได้เจตนาจะไม่ยื่น

๕. คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๕๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๖ มีมติเป็นเอกฉันท์ ว่านายสารินทร์ สะอิดี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา เป็นผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ แต่นายสารินทร์ สะอิดี มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน พร้อมเอกสารประกอบ ในกรณีเข้ารับตำแหน่งตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ กำหนด แม้ว่าสำนักงาน ป.ป.ช. จะได้มีหนังสือแจ้งให้นายสารินทร์ สะอิดี ทราบถึงหน้าที่ในการยื่นบัญชี แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว และให้ชี้แจงเหตุผลที่ยังมิได้ยื่นบัญชีรวม ๔ ครั้ง ตามหนังสือ ฉบับลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ฉบับลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และฉบับลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ แล้วก็ตาม แต่นายสารินทร์ สะอิดี ก็มีได้แจ้งเหตุผล

ของการไม่ยื่นบัญชีฯ หรือดำเนินการยื่นบัญชีฯ ให้ถูกต้องครบถ้วน จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ตามที่รัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญกำหนด

ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๖ ข้อ ๑๒ และให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์และแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) ทราบรวมทั้งส่งสำเนาคำร้องให้นายสารินทร์ สะอืดดี (ผู้ถูกร้อง) ซึ่งแจ้งแก้ข้อกล่าวหา

ผู้ถูกร้องได้ทำคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาส่งถึงสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ สรุปใจความว่า ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา โดยเข้าใจว่ารายได้ดังกล่าวไม่ถึงเกณฑ์หนึ่งร้อยล้านบาท โดยไม่ได้นำเงินสะสมมารวมด้วย

ข้อกฎหมาย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๕๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย

มาตรา ๒๕๒ บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

- (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง
- (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง
- (๓) ในกรณีทีบุคคลตามมาตรา ๒๕๑ ซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตาย ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

มาตรา ๒๕๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๕๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

มาตรา ๓๒ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและทรัพย์สินที่มีได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีทีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่งตามระยะเวลาการยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้นๆ

มาตรา ๓๕ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนด หรือใจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาด และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการใจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีฯ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.... (๒) องค์กรบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่าหนึ่งร้อยล้านบาท โดยให้รายได้ที่กำหนดข้างต้น หมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสมและเงินกู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ในปีงบประมาณที่ผ่านมา

ประเด็นการวินิจฉัย

เมื่อพิจารณาจากคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ร้อง) และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้อง มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องวินิจฉัยชี้ขาด รวม ๒ ประเด็น คือ

๑. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่านายสารินทร์ สะอิดี จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่
๒. ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดให้นายสารินทร์ สะอิดี พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) ซึ่งมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง ภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๒ ประกอบประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ กำหนดไว้ ข้อเท็จจริงตามคำร้อง ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง (สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ยะลา) เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง คือ ภายในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกร้องเข้าใจว่ารายได้องค์การบริหาร ส่วนจังหวัดยะลา มีไม่ถึง ๑๐๐ ล้านบาท จึงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินฯ ต่อมาได้ยื่นบัญชีฯ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ เกินกำหนดไป ๔๐๐ วัน

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกร้องยื่น คำชี้แจง ผู้ถูกร้องยืนยันว่ามีความเข้าใจไม่ถูกต้องเรื่องรายได้ของ อบจ. และไม่ได้อ่านผู้ใดในเรื่อง รายละเอียดของรายได้ดังกล่าวด้วยแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกร้องทราบว่าได้ อบจ. มีรายได้เกินกว่า ๑๐๐ ล้านบาท ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ แต่ผู้ถูกร้องมีความเข้าใจเอาเองโดยไม่สอบถามข้อมูลที่ต้องการ การเข้าใจผิดดังกล่าวไม่อาจนำมาเป็นเหตุ เพื่อให้พ้นผิดได้ ประกอบกับผู้ร้องมีหนังสือแจ้งมาที่ผู้ถูกร้อง ๔ ครั้งแต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ชี้แจงถึงเหตุ ที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด จึงเพียงพอที่จะรับฟังเป็นที่ยุติได้ว่า นายสารินทร์ สะอีดี้ ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) จึงใจ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้าดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๖) และไม่ยื่นบัญชีฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในระยะเวลา ที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง

เมื่อวินิจฉัยชี้ขาดแล้วว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินฯ กรณี เข้ารับตำแหน่ง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องยังดำรงตำแหน่งทางการเมืองอยู่ในขณะที่ศาล รัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่าจงใจไม่ยื่นบัญชีฯ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่น ตามมาตรา ๒๕๒ คือ ต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายสารินทร์ สะอืดใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา และห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลา ๕ ปี นับแต่วันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๓ อันเป็นวันครบกำหนดที่ต้องยื่นบัญชีฯ

นายผัน จันทรปาน
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ